

GEORGE S. CLASON

**CEL
MAI
BOGAT
OM
DIN
BABILON**

**SECRETELE ETERNE
ALE SUCCESULUI**

EDITURA AMALTEA

Cuprins

<i>Omul care dorea aurul.....</i>	<i>9</i>
<i>Cel mai bogat om din Babilon</i>	<i>16</i>
<i>Cele șapte leacuri împotriva sărăciei</i>	<i>28</i>
<i>Cum puteți intra în grațiile Zeitei Norocului</i>	<i>47</i>
<i>Cele cinci legi ale aurului</i>	<i>61</i>
<i>Cămătarul din Babilon.....</i>	<i>74</i>
<i>Zidurile Babilonului.....</i>	<i>89</i>
<i>Negustorul de cămile din Babilon</i>	<i>94</i>
<i>Tăblițele de argilă din Babilon.....</i>	<i>106</i>
<i>Cel mai norocos om din Babilon.....</i>	<i>117</i>
<i>Câteva date istorice despre Babilon</i>	<i>137</i>

Banii sunt măsura succesului teluric.

Banii îți oferă cele mai mari bucurii pe care le poți găsi pe pământ.

Banii devin o achiziție ușoară pentru cei care înțeleg legile atât de simple care îi guvernează.

Banii sunt guvernați astăzi de aceleași legi care îi guvernau și atunci când oameni prosperi forfoteau pe străzile Babilonului – cu șase mii de ani în urmă.

Omul care dorea aurul

Bansir, meșterul de care din Babilon, era cuprins de o deznădejde fără margini. Stând pe zidul scund care îi înconjura proprietatea, își privea cu tristețe casa și atelierul în care se vedea un car neterminat.

Soția lui apărea des în pragul casei. Privirile pe care i le arunca pe furiș îi aminteau că „vistieria“ casei era aproape goală, iar el ar fi trebuit să fie în atelier, încercând să termine carul la care lucra, să-l retușeze, să-l vopsească, să-l lustruiască și să întindă pielea peste roți astfel încât să poată fi livrat la timp clientului bogat.

Cu toate acestea, el continua să-și odihnească trupul muscular sprijinindu-se de zid. Gândurile sale se luptau cu o problemă căreia nu-i găseau nici un răspuns. Razele fierbinți ale soarelui tropical, obișnuit acestei văi a Eufratului, îl ardeau fără milă. Pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare ce se pierdeau neobservate în părul des acoperindu-i pieptul.

Dincolo de casa lui, tronau semețe zidurile înalte, terasate, care înconjurau palatul regelui. Alături, despicând parcă în două cerul senin, se înălța turnul Templului din Bel. Umbrită de atâta grandoare, își făcea apoi apariția căsuța lui, înghesuită printre multe alte căsuțe mai puțin îngrijite și curate. Căci asta era Babilonul – o îmbinare de grandoare și

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

mizerie, de bogăție amețitoare și sărăcie deplorabilă, toate trăind sub zidurile de apărare ale orașului.

În spatele lui, dacă s-ar fi întors să privească, ar fi văzut carele celor bogați ciocnindu-se de negustori încălțați în sandale, dar și de cerșetori desculți. Chiar și oamenii avuți erau nevoiți să pășească prin noroi pentru a face loc șirului nesfârșit de sclavi, ce cărau – fiecare în parte – câte un burduf din piele de capră plin cu apă pentru grădinile suspendate ale regelui.

Bansir era însă prea cufundat în gândurile lui ca să mai audă sau să mai observe această zarvă de nedescris, nelipsită dintr-un oraș peste măsură de aglomerat. Sunetele binecunoscute ale corzilor unei lire îl treziră brusc din reverie. Se întoarse pentru a fi întâmpinat de chipul zâmbitor al celui mai bun prieten al său – Kobbi, muzicianul.

– Fie ca zeii să se arate generoși cu tine, bunul meu prieten! își începu Kobbi salutul său complicat. Dar se pare că ei au fost deja generoși cu tine de vreme ce nu mai trebuie să muncești. Mă bucur pentru norocul tău. Mai mult, mi-ar plăcea chiar să-l împart cu tine. Ți-aș fi îndatorat dacă din punga ta doldora de bani – căci cu siguranță așa stau lucrurile de vreme ce nu te afli în atelier – mi-ai putea împrumuta doar doi umili shekeli până după petrecerea nobililor de astă-seară. Nu le vei simți lipsa până când ți-i voi înapoia.

– De aș avea doi shekeli, răspunse Bansir cu tristețe, nimănui nu i-aș împrumuta – nici măcar ție, cel mai bun prieten al meu; căci ei ar fi averea mea – singura mea avere. Și nimeni nu-și împrumută toată averea, nici măcar celui mai bun prieten.

– Ce spui? întrebă Kobbi surprins peste măsură. Nu ai nici un shekel în buzunar, dar stai ca o statuie, rezemat de zid? De ce nu termini carul la care lucrezi? Cum îți poți câștiga altfel existența nobilă? Asta nu-ți stă în fire, prietene. Unde este energia ta fără margini? Ce te tulbură? Zeii au abătut asupra ta necazuri?

– Un chin trimis de zei, cu siguranță asta este, încuviință Bansir. Totul a început cu un vis, un vis fără sens, în care

eram un om cu stare. De cingătoarea mea atârna o pungă doldora de bani. Aveam shekeli pe care îi aruncam cu generozitate cerșetorilor; aveam monede de argint cu care cumpăram podoabe scumpe pentru soția mea și îmi satisfăceam toate poftele inimii; aveam monede de aur ce-mi asigurau viitorul și îmi spuneau să nu-mi fie teamă să cheltuiesc argintul. Eram copleșit de un sentiment extraordinar de împlinire. Nu mai eram prietenul pe care îl știi, cocoșat de muncă. Și nici soția mea nu mai era împovărată de griji și nesomn, iar chipul ei trăda o fericire fără margini. Era din nou fecioara cu ochii numai zâmbet pe care o știam în zorii căsniciei noastre.

– Un vis frumos, într-adevăr, spuse Kobbî. Dar de ce un sentiment atât de plăcut, cum este cel pe care ți l-a stârnit fără-ndoială visul, te-a preschimbat într-o statuie posomorâtă?

– De ce, într-adevăr? Pentru că – atunci când m-am trezit și mi-am amintit cât de goală îmi este punga – am fost cuprins de un sentiment de revoltă. Hai să vorbim despre asta împreună, căci – așa cum spun marinarii – ne aflăm amândoi pe aceeași barcă! Când eram copii, am mers împreună la preoți ca să le deprindem înțelepciunea. Când eram băiețandri, împărțăseam plăcerile vieții. Când am devenit adulți, am fost mereu prieteni de nedespărțit. Eram mulțumiți de viața pe care o duceam. Eram fericiți să muncim mult și să ne cheltuim agoniseala pe nimicuri. Am câștigat destul de mult în anii care au trecut, dar bucuriile pe care le aduce averea adevărată – ei bine, la ele nu putem decât visa! Suntem oare noi niște oi proaste? Trăim în cel mai bogat oraș din lume. Călătorii spun că nici un alt oraș nu-l ajunge în belșug și frumusețe. În jurul nostru vedem multă bogăție, dar noi nu avem nimic. După o viață de muncă, tu, prietene, ai o pungă goală și vii la mine ca să-mi spui: „Mi-ai putea împrumuta doar doi umili shekeli până după petrecerea nobililor de astă-seară?” Și eu ce-ți răspund? Îți spun oare „Iată punga mea! Servește-te cât ai nevoie!”? Nicidecum. Recunosc în schimb că punga mea este la fel de goală ca și a ta. Ce se întâmplă? De ce nu reușim să agonisim aur și argint ca să ne putem

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

cumpăra după voia inimii merinde și haine? Și mai gândește-te la copiii noștri! continuă Bansir. Oare nu vor urma și ei pașii părinților? Oare și ei, și familiile lor, și copiii copiilor lor vor trăi înconjurați de munți de aur, dar – ca și noi – se vor mulțumi să bea lapte de capră și să mănânce terci de ovăz?

– Niciodată, de când te știu, n-ai mai spus vorbe ca acestea, Bansir, spuse Kobbi uimit.

– Pentru că niciodată n-am gândit ca acum. Din zori până seara târziu, am lucrat din greu ca să construiesc cele mai frumoase care din lume, sperând în sinea mea că zeii îmi vor recunoaște într-o bună zi meritele și vor pogorî asupra mea bunăstarea visată. Dar n-au făcut niciodată asta. Și-mi dau seama acum că nici nu o vor face vreodată. De aceea, inima-mi plânge. Căci eu vreau să fiu un om cu stare. Vreau să am pământuri și cirezi de vite, haine scumpe și o pungă doldora de bani. Sunt dornic să muncesc din greu pentru toate aceste lucruri, punându-mi la treabă mâinile, spatele și mintea, dar vreau ca munca mea să fie recunoscută. Ce se întâmplă cu noi – te întreb eu încă o dată? De ce nu ne putem bucura și noi de plăcerile vieții din care se înfruptă cei bogați?

– O, de-aș ști răspunsul!... spuse Kobbi. Nici eu nu sunt mai mulțumit decât tine. Câștigul pe care lira mi l-a asigurat cândva s-a dus de mult. Trebuie adesea să caut soluții ca familia mea să nu moară de foame. Iar inima-mi tânjește de multă vreme după o liră mai mare ce m-ar putea ajuta să dau viață cântecelor ce sufletul mi-l tulbură. Cu un instrument ca acela, degetele mele ar naște o muzică vrăjită, cum nici măcar regele n-a auzit vreodată.

– O liră ca aceea tu ar trebui să ai. Nici un om din Babilon nu ar putea s-o facă să vibreze mai bine ca tine. Nu ai tulbura numai sufletul regelui, ci și pe al zeilor înșiși. Dar cum ai putea să faci rost de ea dacă amândoi suntem la fel de săraci precum sclavii regelui? Iată semnalul! Uite că vin!

El arată apoi coloana lungă de oameni pe jumătate dezbrăcați, ce înaintau cu greu pe străzile înguste ale orașului, copleșiți de greutatea burdufurilor cu apă.

– Un om însemnat pare să fie cel care îi conduce, spuse Kobbi, arătându-l pe cel care mergea în fața lor. Un om de vază în țara lui – e ușor să vezi asta.

– Dar sunt multe figuri interesante și printre sclavi, spuse Bansir, oameni la fel de interesanți ca noi – bărbați înalți, cu părul blond, din nord sau negri venind din sud sau omuleți cu pielea cafenie din țările învecinate – cu toții merg împreună la râu și apoi la grădini, parcurgând acest drum de nenumărate ori în fiecare zi, an după an. Nu așteaptă nimic bun de la viață. Dorm în așternuturi de paie și mănâncă terci de grăunțe. Sărmanii nenorociți, Kobbi!

– Și eu le deplâng soarta. Dar m-ai făcut să văd că soarta noastră nu este cu nimic mai bună decât a lor, cu toate că – spre deosebire de ei – noi suntem liberi.

– E adevărat, Kobbi, deși este un lucru extrem de neplăcut. Ne-am săturat să ne ducem existența ca niște sclavi. Să muncim, să muncim, să muncim! Fără să ajungem nicăieri!

– N-am putea oare să aflăm cum au reușit alții să-și umple pungile cu aur și să facem și noi ca ei? întrebă Kobbi.

– Poate că există un secret pe care trebuie să-l aflăm de la cei care îl cunosc, răspunse Bansir gânditor.

– Chiar astăzi, spuse Kobbi, m-am întâlnit cu vechiul nostru prieten, Arkad, ce călătorea în carul său de aur. El nu m-a ignorat, așa cum ar considera de cuviință cei de-un rang cu el. Mi-a făcut în schimb cu mâna, ca toți trecătorii să vadă că dăruiește salutări și zâmbete unui vechi prieten – Kobbi, muzicianul.

– Se pare că este cel mai bogat om din Babilon, rosti Bansir.

– Este atât de bogat încât se spune că însuși regele apelează la vistieria sa când este vorba de afacerile de stat, spuse Kobbi.

– Este atât de bogat, îl întrerupse Bansir, încât mi-e teamă că – dacă l-aș întâlni pe stradă la miezul nopții – aș fi tentat să pun mâna pe punga sa doldora de bani.

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

– Prostii, îl mustră Kobby. Averea unui om nu constă în punga pe care o poartă cu el la cingătoare. O pungă groasă se golește repede dacă nu există un izvor de aur de unde să o adapi mereu. Arkad are acest izvor care îi păstrează mereu punga groasă, indiferent cât de mult cheltuiește.

– Izvorul de aur, aceasta este cheia! exclamă Bansir. Îmi doresc un izvor ca acesta care să-mi umple mereu punga, fie că stau sprijinit de un zid, fie că străbat mări și țări spre târâmurii îndepărtate. Arkad știe cu siguranță cum poți să creezi un izvor de aur numai pentru tine. Crezi că – dacă mi-ar desluși secretul acestui izvor – mintea mea înceată ar înțelege învățăturile lui?

– Mi se pare că a împărtășit aceste învățături și fiului său, Nomasir, răspunse Kobby. Nu a plecat el apoi la Ninive și – după cum șoptește gura lumii – a devenit unul dintre cei mai bogați oameni din oraș – fără ajutorul tatălui său?

– Kobby, mi-ai dat o idee extraordinară, spuse Bansir, ochii trădându-i o bucurie nemărginită. Nu mă costă nimic dacă cer sfatul înțelept al unui vechi prieten cum este Arkad. Nu are nici o importanță că punga noastră este la fel de goală cum a fost cuibul vulturilor anul trecut. Să nu ne lăsăm intimidati de asta! Ne-am săturat să trăim înconjurați de aur fără ca noi să ne putem bucura de plăcerile lui. Ne dorim din tot sufletul să devenim oameni înstăriți. Să mergem, așadar, la Arkad și să-l întrebăm cum putem să creăm un izvor de aur pentru noi înșine!

– Vorbești cu mare înțelepciune, Bansir. Mă faci să văd lucrurile complet diferit. Îmi dezvălui motivul pentru care nu am descoperit niciodată izvorul de aur – noi nu l-am căutat niciodată. Tu ai muncit din greu să construiești cele mai trainice care din Babilon. Ți-ai dăruit întreaga existență acestei meniri. Și aici – ai reușit! Eu, la rândul meu, am luptat ca să învăț să cânt la liră cu multă iscusință. Și aici – am reușit! În aceste îndeletniciri, întru care ne-am dăruit întreaga existență, am reușit! Zeii s-au mulțumit însă să ne lase să ne continuăm viața ca până acum. Dar astăzi întrezărim o rază de lumină, o

rază ce ne îndeamnă să învățăm mai mult ca să prosperăm mai mult. Dacă vom înțelege mai bine mersul lucrurilor, vom descoperi mai multe căi prin care ne vom putea realiza dorințele.

– Să mergem de îndată la Arkad! spuse Bansir. Și poate că ar fi bine să-i invităm și pe alți prieteni de-ai noștri, a căror soartă nu este mai bună decât a noastră, pentru a se bucura și ei de înțelepciunea lui.

– Nu ți-ai uitat niciodată prietenii, Bansir. De aceea ai atât de mulți. Să facem precum ai spus! Să mergem de îndată la Arkad și să-i luăm și pe ei cu noi!

Cel mai bogat om din Babilon

În vechiul Babilon, trăia cândva un om foarte bogat, pe care îl chema Arkad. Era cunoscut în lumea întregă pentru averea sa nemăsurată. Dar era cunoscut și pentru generozitatea sa nemărginită. Era renumit pentru mărinimia sa. Era generos cu familia sa, dar și cu el însuși, cheltuind atât cât îi poftea inima. Dar averea sa creștea în fiecare an mai repede decât o cheltuia el.

Și, într-o bună zi, mai mulți prieteni din tinerețe veniră la el și îi spuseră:

– Tu, Arkad, ești cel mai norocos dintre noi toți. Ai devenit cel mai bogat om din Babilon, în timp ce noi abia ne ducem zilele. Porți cele mai scumpe și mai rafinate veșminte și te înfrupți din cele mai rare mâncăruri, în timp ce noi trebuie să fim fericiți dacă reușim să ne îmbrăcăm și să ne hrănim familia cât mai bine cu putință. Cândva, noi am fost cu toții egali. Am primit aceleași învățături. Am jucat aceleași jocuri. Și nu ne-ai întrecut nici la învățătură și nici la jocuri. Iar în anii care au urmat, am făcut cu toții cinste orașului în care trăim. Nu ai muncit nici mai mult și nici mai asiduu decât noi. Și atunci, de ce soarta nestatornică ți-a hărăzit ție să te bucuri de toate bunătățile vieții și ne-a lăsat pe noi deoparte, deși le meritam și noi la fel de mult ca tine?

Arkad îi dojeni însă pe loc, spunându-le:

– Dacă în toți acești ani nu ați reușit să duceți decât o viață de mizerie, acest lucru se datorează faptului că nu ați învățat legile care guvernează crearea unei averi uriașe sau nu le-ați acordat importanța cuvenită. Soarta Nestatornică este o zeiță rea, care nu aruncă cu aur în stânga și-n dreapta. Dimpotrivă, ea îi duce la pierzanie pe toți cei care câștigă aur fără sudoarea frunții. Îi transformă în risipitori fără măsură, în oameni care cheltuiesc fără rost tot ceea ce primesc, copleșiți fiind de poftă și dorințe pe care nu știu cum să și le înfrâneze. Dar sunt și oameni cu care ea este darnică, oameni care însă devin zgârciți și își păstrează cu grijă averea, trăind mereu cu teama că o vor cheltui și nu vor mai ști cum s-o înlocuiască. Viața le este adesea tulburată de teama că vor fi jefuiți, motiv pentru care preferă să trăiască în sărăcie și mizerie, ascunzându-și cu grijă averea. Sunt și oameni care știu cum să se bucure de aurul dăruit de Soarta Nestatornică, dar sunt atât de puțini încât eu nu-i cunosc decât din auzite. Gândiți-vă la cei care au moștenit dintr-o dată o avere imensă și spuneți-mi dacă am sau nu dreptate!

Prietenii săi recunosc că vorbele îi erau pline de înțelepciune, așa că îl rugară să le spună cum reușise să adune o avere atât de mare.

– Când eram tânăr – continuă el – m-am gândit care sunt lucrurile care conferă vieții fericire și împlinire. Și am înțeles că numai o avere imensă ți le poate dăruia. Avera înseamnă putere. Multe lucruri devin posibile dacă ești bogat. Îți poți împodobi casa cu cele mai frumoase și mai rafinate piese de mobilier. Poți călători peste mări și țări. Te poți înfrupta din cele mai alese bucate ale lumii. Poți cumpăra cele mai frumoase bijuterii din aur și pietre prețioase. Poți chiar construi temple mărețe închinare zeilor. Poți face toate aceste lucruri, dar și multe altele, în care poți găsi frumusețe și împlinire sufletească. În momentul în care mi-am dat seama de acest lucru, m-am hotărât să cer vieții partea mea din toate aceste bunătăți. Nu aveam de gând să stau deoparte și să-i privesc cu invidie pe toți cei care se bucură de

ele. Nu aveam de gând să mă mulțumesc cu straie ieftine sau cu statutul de om sărac. Dimpotrivă, aveam de gând să mă înfrupt din tot sufletul din aceste bunătăți ale vieții. Fiind, după cum bine știți, fiul unui negustor umil și făcând parte dintr-o familie numeroasă, fără speranța de a primi într-o bună zi vreo moștenire și pentru că nu eram înzestrat – așa cum bine ați spus – cu un talent deosebit sau cu o inteligență ieșită din comun, am priceput că pentru a-mi împlini dorința aveam nevoie de timp și studiu îndelungat. Cât privește timpul, noi îl avem cu toții din belșug. Voi l-ați irosit însă fără rost. Nu aveți nimic cu care să vă mândriți – cu excepția familiilor voastre. Cât privește studiul, oare nu ne-a spus învățătorul nostru înțelept că învățăturile sunt de două feluri? Unul presupune cunoștințele pe care le avem deja, pe care le-am învățat și pe care le știm, iar celălalt presupune cunoștințele pe care nu le avem, dar pe care trebuie să le posedăm. M-am hotărât astfel să descopăr cum să mă îmbogățesc, iar când am descoperit, mi-am făcut din asta un țel în viață. Căci nu este oare un lucru înțelept să te bucuri de plăcerile vieții în acest loc luminat de soare, ținând seama de faptul că durerea va pogori oricum asupra noastră când ne vom începe călătoria prin lumea spiritelor? Mi-am găsit apoi de lucru ca scrib, scrijelind zi de zi, săptămână după săptămână, lună după lună, tăblițele de argilă, notând cu grijă fiecare însemnare în parte. Cu toate acestea, punga mea era mereu goală. Toată agoniseala mea se ducea pe merinde, straie și ofrande pentru zei. Dar hotărârea mea de a reuși în viață nu m-a părăsit nici o clipă. Și, într-o bună zi, Algamish, cămătarul, veni la casa învățătorului unde lucram și îmi ordonă să fac o copie după Legea a noua, spunându-mi:

– Trebuie să fie gata peste două zile, iar dacă îți faci treaba cum trebuie, îți voi da două monede de aramă.

Am muncit cât am putut de mult, dar legea era lungă, iar când Algamish a venit s-o ia, eu nu reușisem încă s-o termin. Era furios, iar dacă aș fi fost sclavul lui, m-ar fi bătut crunt, fără îndoială. Dar știind că învățătorul nu-l va lăsa să-mi facă rău, am prins curaj și i-am spus:

– Algamish, ești un om foarte bogat. Spune-mi cum pot să devin și eu bogat și voi scrijeli toată noaptea pe tăblița de argilă pentru ca la răsăritul soarelui treaba să fie terminată.

El îmi zâmbi și îmi răspunse:

– Trebuie să recunosc că ești obraznic, dar mă-nvoiesc.

În noaptea aceea am lucrat din greu, scrijelind pe tăblițele de argilă, deși spatele mă durea cumplit, iar mirosul pe care îl degaja fitilul îmi provoca o durere de cap necruțătoare. În final, abia mai vedeam, dar, când soarele a apărut pe cer, tăblițele erau gata.

– Acum – i-am spus eu cămătarului – spune-mi ce mi-ai promis!

– Ți-ai îndeplinit partea ta din afacere, fiule – îmi spuse el cu blândețe – acum e rândul meu. Îți voi spune tot ceea ce dorești să știi pentru că îmbătrânesc, iar bătrânilor le place să vorbească. Iar când tinerii ajung la vârsta când cer sfaturi, ei primesc – o dată cu sfaturile – și înțelepciunea bătrânilor. Dar tinerii consideră adesea că bătrânii sunt înzestrați cu înțelepciunea zilelor de mult apuse și, de aceea, nu urmează sfaturile primite. Dar nu uita, fiule, că soarele care strălucește astăzi pe cer este același cu cel ce strălucea în ziua în care tatăl meu s-a născut și cu cel ce va străluci atunci când ultimul tău nepot va pași în lumea întunericului! Gândurile tinerilor – continuă el – seamănă cu stelele căzătoare, ce luminează cerul pentru o clipă, dar înțelepciunea bătrâneții seamănă cu stelele de pe cer care luminează mereu la fel și care îi călăuzesc pe marinari în drumurile lor pe mări și oceane. Cu atenție ascultă cuvintele ce ți le voi spune, căci altfel vei pierde al lor înțeles și vei crede că munca ta de-o noapte a fost în zadar!

Apoi îmi aruncă o privire vicleană pe sub sprâncenele sale atât de dese și îmi spuse pe un ton jos, dar puternic:

– Am descoperit drumul spre bogăție atunci când am luat hotărârea ca *o parte din tot ceea ce câștigam să fie a mea pentru vecie*. Și asta trebuie să faci și tu.

A continuat apoi să mă străpungă cu privirea, dar nu a mai spus nimic.

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

– Asta e tot? am întrebat.

– Este suficient ca să preschimbi sufletul unui păstor în sufletul unui cămătar, îmi răspunse el.

– Dar nu tot ce câștig este al meu? am întrebat iar.

– Nici pe departe, răspunse el. Nu-l plătești pe cel care îți croiește veșmintele? Nu-l plătești pe cel care îți face sandalele? Nu plătești bucatele pe care le mănânci? Poți să trăiești în Babilon fără să-ți cheltuiești agoniseala? Care este câștigul pe care l-ai realizat luna trecută? Dar cel de anul trecut? Cât ești de naiv! Îi plătești pe toți, în afară de tine însuși. Neghiobule, muncești pentru alții! Nu te deosebești cu nimic de un sclav care muncește pentru resturile de mâncare și hainele ponosite pe care i le aruncă stăpânul. Dacă ai păstra măcar o zecime din tot ce câștigi, cât ai avea în zece ani?

Stăpâneam destul de bine arta cifrelor și a numerelor, așa că i-am răspuns:

– Atât cât câștig într-un an.

– Vorbele tale conțin doar jumătate de adevăr, răspunse el. Fiecare monedă de aur pe care o păstrezi devine un sclav care lucrează pentru tine. Fiecare monedă de aramă este copilul monedei de aur, ce lucrează și ea pentru tine. Dacă vrei să devii bogat, atunci trebuie să pui deoparte fiecare monedă pe care o câștigi, monede care la un moment dat vor lucra pentru tine, asigurându-ți astfel belșugul pe care îl dorești. Poate crezi că nu te-am plătit destul pentru munca pe care ai depus-o azi-noapte – continuă el –, dar dacă prinzi înțelesul vorbelor mele, vei descoperi că valoarea lor este de mii de ori mai mare. Trebuie să păstrezi mereu o parte din tot ce câștigi. Nu trebuie să fie mai puțin de o zecime, indiferent cât de mic este câștigul tău. Dar poate fi și mai mult, depinde de cât câștigi. Plătește-te pe tine însuși mai întâi! Nu cumpăra veșminte și sandale mai mult decât îți permite punga și ai grijă să-ți rămână bani pentru mâncare, fapte de milostenie și ofrande aduse zeilor! Averea crește – întocmai ca un copac – dintr-o sămânță mărunță. Prima monedă de aramă pe care o pui deoparte constituie sămânța din care se va dezvolta

copacul averii tale. Cu cât plantezi sămânța mai repede, cu atât mai repede va crește și copacul. Și cu cât vei avea mai multă grijă de el, punându-i la rădăcină cât mai multe monede de aur și aramă, cu atât te vei înfrupta mai repede din bogățiile pe care ți le oferă.

Apoi, își luă tăblițele și dus a fost.

M-am gândit mult la tot ce îmi spusese și cuvintele lui mi se păreau pline de înțelepciune. Așa că m-am hotărât să-i urmez sfatul. De fiecare dată când eram plătit, luam o monedă de aramă din cele zece pe care le primeam și o ascundeam. Și – deși poate părea ciudat – nu eram mai strâmtorat decât înainte. Nu observam o diferență prea mare între situația mea anterioară și cea prezentă, iar viața mea continua să meargă mai departe fără moneda necheltuită. Am fost adesea ispitit – pe când comoara mea începea să crească – s-o cheltuiesc pe diverse mărfuri rafinate pe care negustorii le vânturau pe sub ochii noștri, mărfuri aduse pe corăbii sau pe cămile din ținuturile îndepărtate ale Feniciei. Dar mă opream întotdeauna la timp.

Un an mai târziu, Algamish își făcu din nou apariția în viața mea, spunându-mi:

– Fiule, ți-ai păstrat numai pentru tine o zecime din tot ce-ai câștigat anul trecut?

– Da, învățătorule, am răspuns eu mândru.

– Asta este foarte bine – spuse el radiind de bucurie. Și ce-ai făcut cu această mică avere?

– I-am dat-o lui Azmur, cărămidarul, care mi-a spus că străbate adesea mările și oceanele, iar când va ajunge în portul Feniciei, Tyre, îmi va cumpăra cele mai frumoase bijuterii din ținutul fenicienilor. Când se va întoarce, noi le vom vinde la un preț mai mare și vom împărți câștigul.

– Toți proștii trebuie să învețe, mormăi el în barbă. De ce crezi că un cărămidar cunoaște taina bijuteriilor? Când este vorba despre tainele stelelor de pe cer, îi cer sfatul pitarului? Nu, pe cinstea mea, te duci la astrolog, dacă ai ceva minte în cap. Ți-ai pierdut toată agoniseala, tinere, ți-ai scos copacul

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

averii din rădăcină. Dar nu-i nimic. Plantează altul! Încearcă din nou! Iar data viitoare, dacă vrei să descoperi taina bijuteriilor, du-te la un negustor de bijuterii! Dacă vrei să cunoști cât mai multe lucruri despre oi, du-te la un păstor! Nu te costă nimic să ceri sfaturi, dar ai grijă să le urmezi numai pe cele demne de urmat! Cel care cere sfaturi referitoare la agoniseala-i unui om care nu are nici o experiență în astfel de probleme, va plăti cu propria-i avuție naivitatea și prostia.

Spunând acestea, se îndepărtă.

Și totul s-a petrecut așa cum a spus el. Căci fenicienii sunt niște mișei. Ei i-au vândut lui Azmur bijuterii din sticlă, ce imitau bine pietrele prețioase, dar erau fără vreo valoare. Dar – așa cum m-a sfătuit Algamish – am continuat să pun deoparte o zecime din ce câștigam, pentru că de-acum acest lucru devenise o obișnuință și nu mai era atât de greu cum fusese la început.

Apoi, după alte douăsprezece luni, Algamish veni în camera scribilor și mă întrebă:

– Ce progrese ai mai făcut de când nu ne-am văzut?

– Am pus mereu deoparte, așa cum mi-ai spus – am răspuns eu –, iar agoniseala mea i-am încredințat-o lui Agger, cel care meșteșugește scuturi, ca să cumpere bronz, iar el îmi plătește la fiecare patru luni o dobândă.

– Foarte bine. Și ce faci cu dobânda?

– Dau un ospăț mare cu merinde rafinate, cu miere, vin și prăjituri cu mirodenii. Mi-am cumpărat și o tunică stacojie. Iar într-o zi, o să-mi cumpăr și un măgăruș care mă va purta în drumurile mele.

– Stomacu-ți mistuie roadele agoniselii – spuse Algamish râzând. Cum te mai aștepți atunci să mai lucreze pentru tine? Și cum crezi că aceste roade ar mai putea da naștere altora, care să rotească și ele pentru tine? Mai întâi, trebuie să-ți organizezi o armată de sclavi de aur și apoi te poți bucura fără regrete de ospete-ndestulate.

Și dispăru din nou, așa cum proceda mereu.

Nu l-am mai văzut timp de doi ani, când își făcu din nou apariția în viața mea – la fel de neașteptat ca-ntotdeauna.

Chipul îi era brăzdat de urmele adânci ale timpului, iar ochii săi trădau o oboseală fără margini, căci era acum un om foarte bătrân.

– Arkad – îmi spuse el – ai reușit să strângi averea pe care o visai?

– Nu este nici pe departe cea pe care o visez – am răspuns eu –, dar am reușit să strâng ceva, iar truda mea începe să dea roade.

– Și mai urmezi sfaturile cărămidarilor?

– Sfaturile lor sunt foarte bune când este vorba de cărămizi, am răspuns eu.

– Arkad – spuse el – ți-ai învățat bine lecțiile. Mai întâi, ai învățat să te mulțumești cu mai puțin decât câștigi. Apoi, ai învățat să ceri sfaturi numai de la oameni învățați, oameni cu multă experiență. Și, în cele din urmă, ai învățat să pui aurul la treabă, să-l faci să lucreze pentru tine. Ai învățat cum să faci rost de bani, cum să-i păstrezi și cum să-i folosești. De aceea, te consider omul cel mai potrivit pentru o misiune ce presupune mai multă responsabilitate. Eu am început să îmbătrânesc. Fiii mei nu se gândesc la altceva decât cum să-mi cheltuiască averea, nicidecum s-o înmulțească. Interesele mele sunt mari, dar mi-e teamă că nu mă mai pot ocupa de ele. Dacă vrei să mergi la Nippur și să ai grijă de pământurile pe care le stăpânesc acolo, te voi face partenerul meu și îmi voi împărți averea cu tine.

Așa am ajuns la Nippur și am preluat controlul asupra posesiunilor sale de acolo, posesiuni care erau destul de întinse. Și pentru că eram mânat de o ambiție extraordinară, dar și pentru că stăpâneam cele trei legi care îți asigură strângerea și păstrarea unei averi uriașe, am reușit să sporesc valoarea proprietăților sale. Și așa, averea mea începu să crească, iar când spiritul lui Algamish își luă zborul spre tărâmul întunericului, mi-a revenit și mie o parte din bogăția sa, așa cum stabilise prin lege.

Așa grăi Arkad, iar, după ce își încheie povestirea, unul dintre prietenii săi spuse: